

[Christmas Møller.]

Regler angaaende Parlamentarisme, saaledes som Socialdemokratiet har foreslaaet tidligere. Jeg anser dette for rimeligt og rigtigt, ogsaa ud fra hele min Betragtning om, at det er Statsskik og rigtige Statsregler, det gælder mere end alt andet.

Fra selve Indholdet af Rigsdagsordningen og Folkeafstemningen vender jeg mig derefter med nogle ganske enkelte Bemærkninger til de andre Paragraffer. Jeg vil gerne om den gamle Grundlovs §§ 85 og 86, den nye Grundlovs §§ 82 og 83, sige, at der kan ikke være nogen som helst Tvivl om, hvad det er man har ønsket med Ændringen af disse Paragraffer. Det er klart og tydeligt ikke nogen som helst Indskrænkning af Frihedsgoderne her i Landet. Der er ingen lovlig Forening, som ikke fortsat er lovlig og kan eksistere. Der er heller ingen Tvivl om, at den Udlægning, det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch gav af Ordret „Omstyrning“, er fuldkommen rigtig og i et og alt dækker de Anskuelser, som raader hos Flertallet, og jeg maa i øvrigt her have Lov til at sige, at jeg i og for sig havde Indtryk af, at det fjerde Parti ikke saa med manglende Sympati paa disse Betragtninger.

Det eneste nye, der gennemføres, er, at den nye Grundlovs § 82 i en Tid, hvor saa megen Frihed trædes ned for Føde, hvor man ofte ser rundt om i Verden Kirken og Religionsfriheden behandlet, som vi alle kender det, er en Bekendelse til enkle Menneskerettigheder; Flertallet har Ret til at regere og raade, men der er een Ting, som Flertallet ingen Ret har til, det er at bestemme f. Eks. paa Religionens Omraade, hvorledes det enkelte Menneske vil handle og dyrke sin Gud. Det er det, der siges. Og der siges videre for at give det Indhold, at hvis man vil danne Foreninger med det Formaal at udrydde disse Paragraffer, er dette ulovligt. Jeg kan ikke begribe, at nogen kan have noget som helst herimod, og jeg afviser enhver Tale om, at der ligger noget som helst andet bag den nye Grundlovs §§ 82 og 83. Jeg hørte ligeledes med Tilfredshed den Maade, paa hvilken det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch angav, hvad Meningen med den ændrede § 83 var.

Om alle de andre Ændringer, som gennemføres, om dette Forslag bliver Lov, kan jeg sige, at de alle er Forbedringer i Forhold til Grundloven af 1915. Man kan ikke paa eet Omraade ud fra de Betragtninger, som er vore, paavise, at Stillingen er ringere. Man maa fra alle Sider erkende, at Spørgsmaalet om den gamle

Grundlovs § 50, 2det Stykke, Løfteparagraffen om dansk Jord kun i dansk Mands Eje, er et meget vanskeligt Spørgsmaal, juridisk og traktatmæssigt, at tage Stilling til. Det er ikke, fordi der hos noget af de tre Partier er noget som helst Ønske om ikke at komme til en Ordning, som værner danske Interesser bedst muligt; naar vi ikke er kommet længere, ligger Sagen — uden at jeg dog skal gaa i Enkeltheder — i en eneste Ting: Erkendelsen af, at der kan være Vanskeligheder, som der ikke kan findes en virkelig positiv Løsning af.

Det maa staa klart for enhver, at Spørgsmaalet om Lovgivningsmagts og Domstoles indbyrdes Forhold kunde løses ved denne Lejlighed, saaledes som Anskuelserne har staaet imod hinanden, og der kan ogsaa efter min Opfattelse siges meget mere end blot et Ja eller et Nej til dette Spørgsmaal. Man er derfor blevet staaende ved den Tingenes Tilstand, vi har, og som jeg ogsaa tror det er mest formaalstjenligt at blive staaende ved. Jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem Hr. Brorsen maa erkende, hvis han tænker Problemet helt igennem, at det jo dog er et Spørgsmaal, om hvilket man ikke straks kan sige, at det er givet, at man har et bestemt Standpunkt, selv om det ærede Medlem vil hævde det Synspunkt, at det under alle Vilkaar skal være Domstolene, der skal kunne afgøre, hvorledes Lovgivningsmagten har handlet i Forhold til Grundloven.

Jeg fremhæver, at Bestemmelsen om Ekspropriation er en Forbedring i Forhold til den nuværende Ordning. Jeg fremhæver, at vi har faaet fast forankret Spørgsmaalet om Retsplejens Adskillelse fra Administrationen, at vi har faaet en Ændring med Hensyn til Borgernes Beskyttelse mod Frihedsberøvelse, at vi paa alle disse Omraader efter vor Opfattelse har faaet Forbedringer. Man kan naturligvis godt bagatellisere alt dette, saaledes som det ærede Medlem Hr. Brorsen gjorde med Hensyn til den juridiske Sekretær i den nye Grundlovs § 66.

Om denne skal jeg sige, at det ganske kommer an paa, hvad denne Institution med Tiden vil blive til; men man maa indrømme, at man har overhovedet intet i den Retning her i Landet. Og naar det ærede Medlem Hr. Brorsen sagde, at saa skulde denne juridiske Sekretær gerne kunne tage fat paa Cirkulærers og Loves indbyrdes Forhold, saa gør jeg opmærksom paa, at der staar i § 66: „Sekretæren skal for Rigsdagen behandle de til denne indgivne Andragender.“ Det er altsaa den